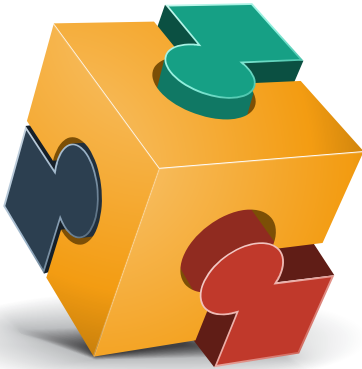

iş sağlığı ve güvenliği

Tarihçe

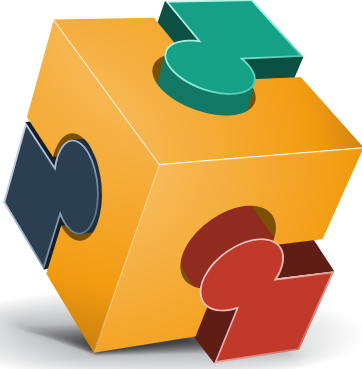
2

Eski Mısır'da Imhotep'in piramit işçilerinde bel incinmelerine (M.Ö. 2780),

Pliny tozlu çalışma mekanlarının öksürük ve nefes darlığıyla ilişkili olduğuna (M.S. 23-79)

Juvenal ayakta durarak çalışanlarda varis oluşumlarına ve demircilerdeki göz hastalıklarına (M.S. 60-140)

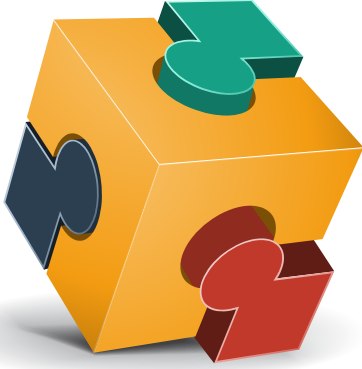
Georgius Agricola (1494-1555) **radon gazı** ve **akciğer kanseri** ilişkisini, **tozlu ortam** ve **pnömokonyoz** ilişkisini anlamlandırmış ve "madenci hastalığı" adı vermiştir. Ayrıca korunmaya yönelik tavsiyelerde bulunmuş.

Paracelsus(1493-1541) ise madenden çıkardıklarımız karşısında madencilerin sağlıklarını ödüyörüz şeklinde **iş sağlığının önemini** vurgulamış ve 3 ciltlik bir kitap kaleme almıştır.

Dr. Bernardino Ramazzini (1633-1714) **İş İle Hastalık Arasındaki İlişkinin Önemi**ni Kalıcı Olarak Tıbbı Kazandırmıştır.

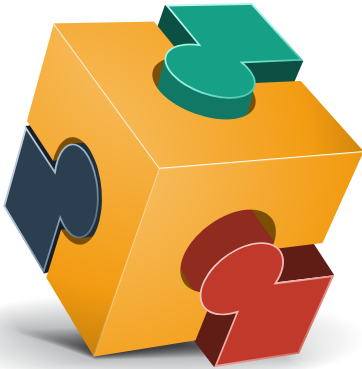
Ülkemizdeki Meslek Hastalıkları

1865 yılında **Dilaver Paşa Nizamnamesi** ile kömür madenlerinde çalışan işçilerin durumlarını düzeltmek için işçilere ait dinlenme ve barınma yerleri, tatil zamanları ve çalışma saatleri düzenlenmiştir.

1869 yılında **Maadin Nizamnamesi** ile madenlerde Maden Mühendisi, bir eczane ve hekim bulundurmak zorunluluğu getirilmiştir.

Ülkemizdeki Meslek Hastalıkları

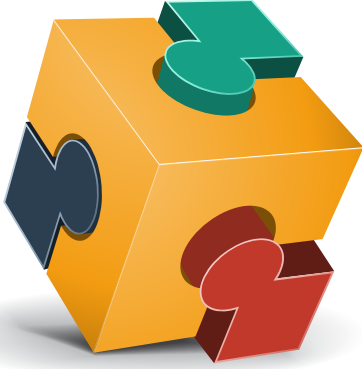
Ülkemizde 1946 yılında 4792 sayılı yasa ile "İşçi Sigortaları Kurumu" adı altında kurulan kurum 1965 yılında 506 sayılı yasa ile "Sosyal Sigortalar Kurumu" adını almıştır.

1951 yılında iş Kazaları ve Meslek Hastalıkları, Analık ve Hastalık sigortaları" uygulamasına başlanmıştır.

Meslek hastalıkları listeleri ise 1972 yılında çıkarılan "SSK Sağlık İşlemleri Tüzüğü'nün ekinde verilmiştir.

1978 ve 1985 yılında Sağlık İşlemleri Tüzüğü ve ekindeki meslek Hastalıkları yenilenmiştir.

Ülkemizdeki Meslek Hastalıkları

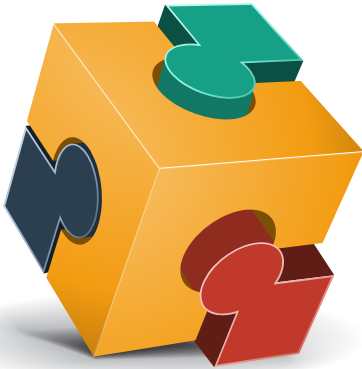

Dünyada mesleki ve iş ile ilgili hastalıklar arasında ilk sırayı fiziksel etkenlerle oluşan hastalıklar almaktadır.

(% 40 ile kas-iskelet sistemi hastalıkları)

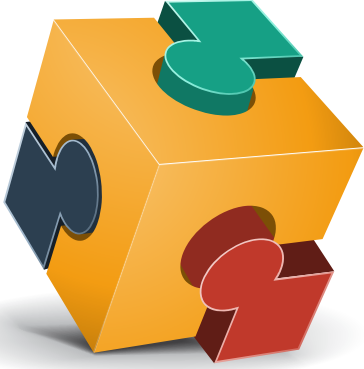
Türkiye'de ise birinci sırada mesleki solunum sistemi hastalıkları bulunmaktadır

Ülkemizdeki Meslek Hastalıkları

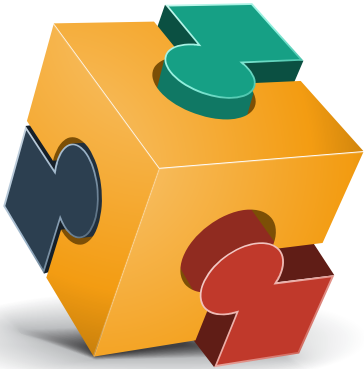
Ülkeler arasında değişimle birlikte, bir yılda her 1000 işçi için 4-12 meslek hastalığı beklenirken bu oran ülkemizde 100.000 de 5 civarındadır.

Dünyada iş kazası ve meslek hastalıklarına bağlı ölümlerin dağılımı incelendiğinde mesleki kanserler %32 ile ilk sırada yer almakta, onun ardından % 23 ile kardiyo-vasküler hastalıklar gelmektedir. Hastalıkların maliyeti incelendiğinde ise %40 ile kas iskelet sistemi hastalıkları en çok harcama yapılan hastalık grubu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Meslek hastalığı tanısının konması, **işyerindeki iş risklerinin işveren tarafından yönetilemediğini** ve işçinin bu nedenle fonksiyon kaybına ya da hastalık durumuna uğradığını kanıtlar.

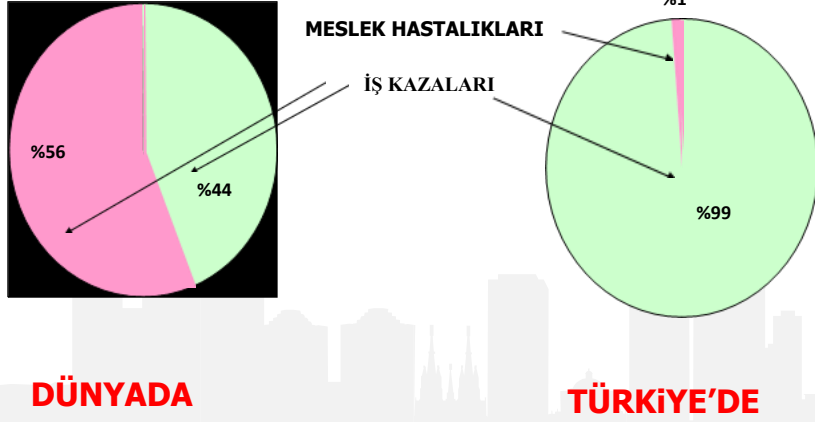
Meslek Hastalıklarının İş Kazalarından Farkı

Hastalık etkeninin devamlı / tekrarlayan biçimde olması

Hastalığın ilerleyici oluşu

Başlangıç tarihinin kesin olarak saptanamaması

ILO verilerine göre; dünyada her yıl yaklaşık 250 milyon kişi iş kazaları, 160 milyon kişi meslek hastalıkları sonucu ortaya çıkan zararlara maruz kalmaktadır.Yaklaşık 1.200.000 kişi iş kazaları ve meslek hastalıkları nedeniyle hayatını kaybetmektedir.

I. Etmenlerin Neden Olduğu Meslek Hastalıkları

a) Kimyasal etmenlerin neden olduğu meslek hastalıkları

- Ağır metaller- Aromatik-Alifatik Bileşikler – Gazlar

b) Fiziksel etmenlerin neden olduğu meslek hastalıkları

• Gürültü-titreşim • Tozlar • Sıcak ve soğuk ortamda çalışma
• Düşük ve yüksek basınçta çalışma • Radyasyon (iyonize olan ve olmayan)

c) Biyolojik etmenlerin neden olduğu meslek hastalıkları

• Bakteriler • Virüsler • Mantarlar • Protozoalar

d) Psiko-sosyal kaynaklı meslek hastalıkları

II- Hedef Organlarda Görülen Meslek Hastalıkları

- Solunum sisteminin meslek hastalıkları
- Mesleki deri hastalıkları
- Mesleki kas-iskelet sistemi hastalıkları

III- Mesleki Kanserler

IV- Diğer Meslek Hastalıkları

Ssk Sağlık İşlemleri Tüzüğü'ne Göre Meslek Hastalıkları Sınıflandırılması

15

A Grubu: Kimyasal nedenlerle olan meslek hastalıkları (25)

B Grubu :Mesleki deri hastalıkları (2)

C Grubu : Pnömokonyozlar ve diğer mesleki solunum sistemi hastalıkları (9)

D Grubu: Mesleki bulaşıcı hastalıklar (4)

(Hayvanlardan insana bulaşan hastalıklar (zoonozlar) ve sağlık hizmetlerinde çalışanlarda görülebilecek viral hepatit ve tüberküloz gibi hastalıklar)

E Grubu : Fizik etkenlerle olan meslek hastalıkları (7)

Kimyasal Madde Maruziyeti

16

Pnömokonyozlar

17

1. **Silikozis:** Saf silis kristallerinin solunması sonucu oluşurlar
2. **Antrako-silikozis:** Maden işçilerinde, kömür ve silis tozlarının birikmesiyle
3. **Bissinozis :** Pamuk işçilerinde, pamuk tozları ile görülen hastalık
4. **Sidere-silikoz:** Akciğerde demir ve silis tozlarının birikmesi ile
5. **Kaolenpnömokonyozu:** Alüminyum silikat tozlarının birikmesiyle
6. **Asbestoz:** Asbest tozlarının solunması ile
7. **Talkoz :** Talk (magnezyum silikat) tozlarının solunması ile
8. **Silimanite mineralleri pnömokonyozu:** Alüminyum silikatların değişik formlarının neden olduğu hastalık
9. **Berilyoz:** Mineraltozlarının neden olduğu hastalık (baritoz : baryum sülfat tozları, stannoz: kalay)

Kimyasal Madde Maruziyeti

18

Meslek Hastalıkları

19

Meslek hastalıkları işyerlerindeki mevcut fiziksel, kimyasal, biyolojik etkenlerle meydana gelir

- Çok değişik iş kollarında
- Çok değişik semptomlar
- Çok değişik klinik tablo

Meslek Hastalığı Nedir?

20

Tanımı

Meslek hastalığı, sigortalının çalıştığı veya **yaptığı işin** niteliğinden dolayı **tekrarlanan** bir sebeple veya **işin yürütüm şartları** yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal özürlülük halleridir.

(5510 sayılı SSGSS Kanunu Mad.14)

Meslek Hastalıklarının Özellikleri

Kişiler işe girişlerinde fiziksel ve ruhsal olarak sağlıklıdır

İşte belirli bir süre çalıştıktan sonra hastalık başlar

İşyerinde sağlığa zararlı etkenler mevcut

Bu etkenler zaman zaman da olsa MAK değerini üzerindeyse

Kişi bu etkenlere maruz kalırsa

Meslek Hastalıklarında Tanı

Ayrıntılı hastalık anamnezi

Ayrıntılı mesleki anamnezi

Sistemik fizik muayene

Rutin laboratuvar tetkikleri

Özel laboratuvar tetkikleri

(Radyolojik, Biyokimyasal, Patolojik İncelemeler)

Söz konusu hastalığa Meslek Hastalığı diyebilmek için [klinik tanının yanında meslekle ilişkisinin](#) de ortaya konması gerekir.

Klinik Değerlendirmeler (Ayrıntılı Çalışma Öyküsü)

- 1-Kişinin şu ana kadar çalıştığı tüm işlerin ayrıntılı sorgulanması
- 2-İşyeri maruziyetleri
- 3-Belirtilerin zamanla ilişkisi
- 4-Benzeri yakınmaları olan başka işçilerin varlığı
- 5-İş dışı etkilenmeler

Laboratuvar Değerlendirmeleri

- 1.Radyolojik yöntemler
- 2.Biyokimyasal yöntemler
- 3.Patolojik incelemeler

Hastalığın Meslekle İlişkisinin Kurulması

İşyeri ortam ölçümleri

Meslek Hastalığı Önlenebilir Mi?

Meslek Hastalıklarında Koruma

Tıbbi koruma yöntemleri

1. İşe giriş muayenesi
2. Periyodik muayeneler
3. İşçilerin eğitimi ve uyarılması

İşyerine ait koruma tedbirleri

Kişisel koruma tedbirleri

Meslek Hastalıklarında Koruma

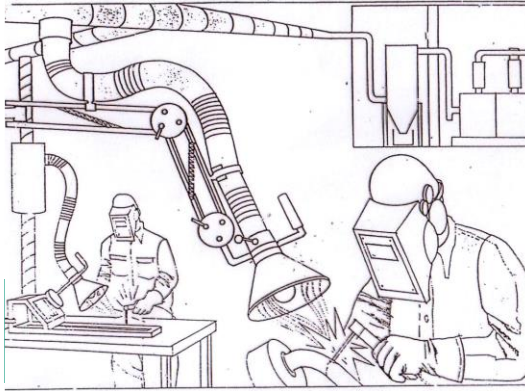
1-İşe giriş muayeneleri

2-Periyodik tıbbi kontroller

3- Çalışanların eğitimi

2. İşyerinde Çalışma Çevresine Ait Korunma Önlemleri

- a- Kullanılan zararlı maddenin değiştirilmesi
- b- Kapalı çalışma yöntemi
- c- Ayırma
- d- Nemli (ıslak) çalışma yöntemi
- e- Sürekli temizlik ve bakım
- f- Hijyen kurallarına uyulması
- g- Havalandırma
- h- İşyeri üretim ve planlaması
- i- İşyeri ortamında zaman zaman analizler yapmak

Kişisel Koruyucu Donanımlar

Kişisel Koruyucu Donanımlar

33

Meslek Hastalıklarında Tedavi İlkeleri

34

- 1-Kişinin işyeri ortamından uzaklaştırılması
- 2-Etkenin vücuttan atılımını artıracak veya etkisini azaltacak yöntem kullanımı
- 3-Genel destekleyici ve semptomatik tedavi

Mesleki deri hastalıkları, en sık görülen meslek hastalıklarıdır.

Bildirimi en çok yapılan ise mesleki akciğer hastalıklarıdır.

MESLEKİ CİLT HASTALIKLARI

Kimyasal Maddelerle Olan Hastalıklar

Mesleki Cilt Hastalıkları

37

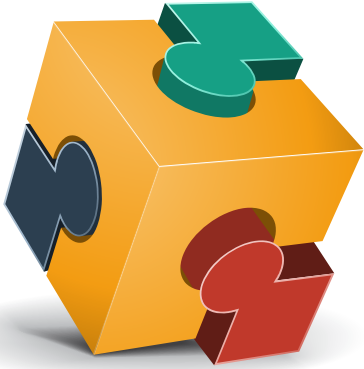

Tahriş edici maddelerle temas sonucu oluşan *KONTAKT* *DERMATİT*

38

- Ev kadınları
- Berberler
- İnşaat İşçileri
- Boyacılar
- Sağlık Personeli
- Metal İşçileri
- Aşçılar
- Fırıncı Ve Pastacılar
- Balıkçı
- Bahçıvan
- Lastik-plastik Sanayi

Silikozis

Silikoiz yaygın ve tehlikeli bir toz hastalığıdır.

Kimler Resk Altında?

İnşaat sektöründe çalışanlar, taş ocakçı işçileri, tünel kazıcıları, madenciler, toprakla ve ziraatla meşgul olanlar, seramik çanak-çömlek işleri yapanlar, cam, sabun ve deterjan sanayinde çalışanlar.

hayvancılık

şarbon

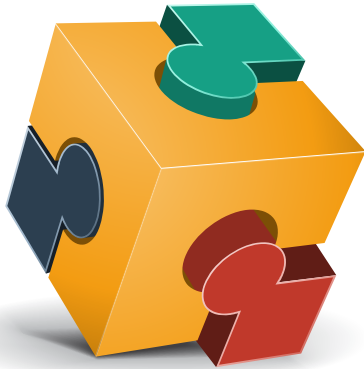
sağlık

Deri sektörü

Fiziksel Etkenlerle Olan Meslek Hastalıkları

Gürültü

*Titreşim

*Sıcak-Soğuk

*Basınç

*Ergonomi

8 saatlik çalışma süresi için kabul edilebilir gürültü düzeyi 85 dB dir.

Gürültü seviyesi 70 db üzeri ise; fiziksel, ruhsal, zihinsel tepki başlar. Yavaş yavaş işitme kaybı gelişir.

Titreşim Reynoud Hastalığı

45

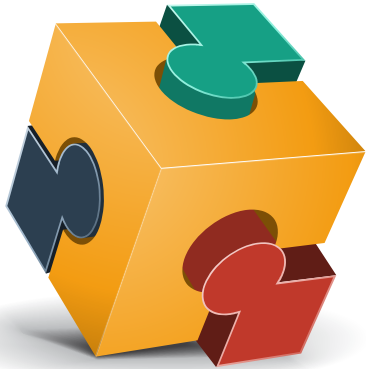

- 1 Hz - Kemik ve eklem zararları
- 10 Hz - Sinir, dolaşım ve hareket sistemi zararları
- 500 Hz- Dolaşım ve sinir sistemi zararları

46

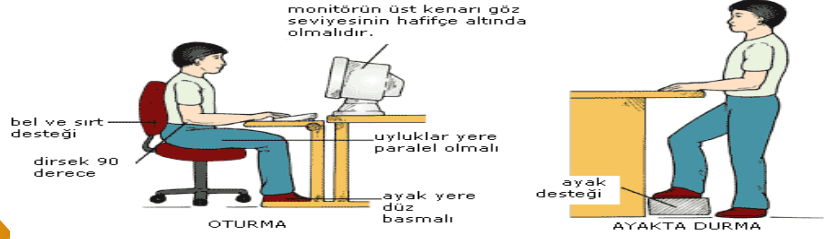
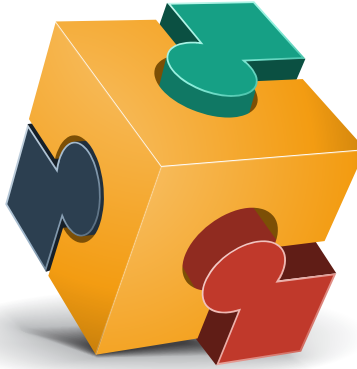

25 kg'yi aşan yükleri itmek, taşımak ve kaldırmak için ekipman kullanılmalıdır. Elle taşınan yüklerde vücut dik olmalı ve belli aralıklarla dinleme yapılmalıdır.

DOĞRU OTURMA, AYAKTA DURMA ve KALDIRMA

EŞYA KALDIRMA

Elle vidalama, makineye malzeme besleme, paketleme, seri üretimde tekrarlayan iş kaynaklı kas incitme risk vardır

Doğal bir vücut pozisyonunda, uzanmadan, eğilmeden ve çömelmeden çalışılmalıdır

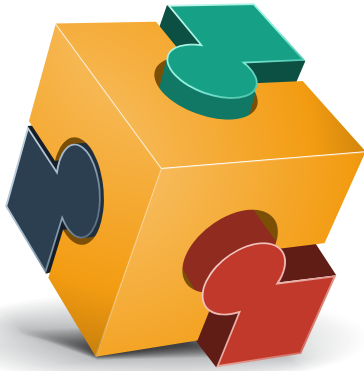
Radyasyon	Tiroid, kemik ve ciğer kanserleri, genetik hastalıklar, düşükler
Asbest	Akciğer ve diğer organ kanserleri
Benzen	Kan kanseri, anemi
Kurşun	Çeşitli böbrek hastalıkları, merkezi sinir sistemi bozuklukları, kısırlık, ölü doğumlar
Kömür tozu	Karaciğer kanseri ve karaciğer hastalıkları
Pamuk tozu	Kronik bronşit, amfizemi
Arsenik	Akciğer ve lenf kanserleri
Vinil Klorit	Karaciğer ve beyin kanserleri
Kok fırını ifrazatı	Akciğer ve böbrek kanserleri
Biklorametileret (BCME)	Akciğer kanseri
Ofis teknolojisi (PC, vd.,)	Görme bozuklukları
Yüksek gürültü seviyesi	İşitme kaybı
Kimyasal dumanlar	Görme bozuklukları

Meslek Hastalıklarının Hukuksal Boyutu

Meslek hastalıklarında her türlü **tedavi sigorta tarafından** karşılanır.

Hastalık nedeniyle **işgöremezlik** de olmuşsa, sigorta kişiye **tazminat** öder.

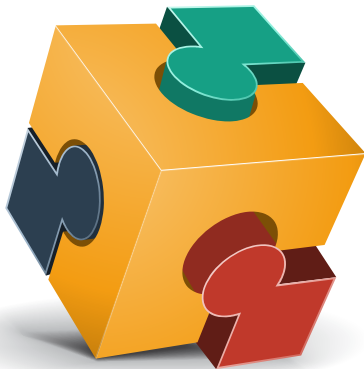

Meslek hastalığının oluşmasında işverenin **ihmal**i saptandığında, sigorta işçiyeye ödediği tazminatın bir bölümünü **işverene rücu** edebilir.

İşle İlgili Hastalıklar

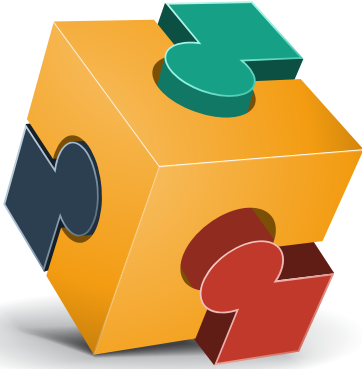

Yalnızca bilinen, kabul edilen meslek hastalıkları değil, oluşmasında ve gelişmesinde çalışma ortamı ve şeklinin diğer sebepler arasında önemli faktör olduğu hastalıklardır.(WHO)

Kısaca; hastalığın doğal gidişatı iş yerindeki etmenler tarafından hızlandırılan hastalıklardır.

İşle İlgili Hastalıklar

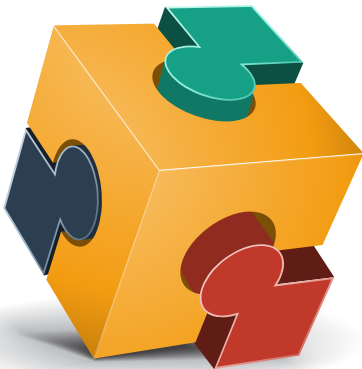
Çalışma hayatındaki birtakım etkenler bu hastalıkların ortaya çıkmasını kolaylaştırır veya gelişimini hızlandırır

- Çalışma ortamı
- Çalışma şekli
- Diğer etkenlerin

İş ile ilgili hastalıklarda meslek veya yapılan iş hastalığın ana sebebi değildir, sebeplerden bir tanesidir ya da hastalığın **ortaya çıkmasını** ya da **gelişmesini hızlandırır** bir faktördür.

İşle İlgili Hastalıklar

İşyerindeki mevcut zararlı etkenler hastalığın oluşumunda doğrudan etkili değildir.

Sebepler sonuç ilişkisi yoktur

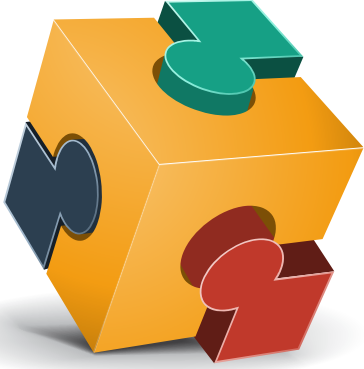
Meslek hastalıklarında daha sık görülürler

Genelde toplumda görülen hastalıkların çalışanlarda ortaya çıkmasıdır.

İşle İlgili Hastalıklar

57

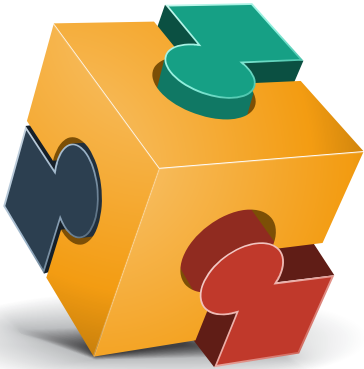
- Hipertansiyon
- Kas iskelet sistemi hastalıkları (Bel ağrısı, bel fitiği, artrit vb.)
- Kronik bronşit
- Diabetes mellitus
- Peptik ülserler

Sonuç olarak;

İnsanlar Ve Ülke Ekonomisi Zarar Görür

58

Çalışanın sağlığı korunmaz ise;

- Ölümler artar
- Hastalıklar artar
- Sakatlıklar artar
- İşgücü kaybı artar

Kazasız Günler Dileęiyle

59

